

Partilerin Bildirgelerinde Eğitim Yönetimi Denetimi ve Ekonomisine İlişkin Görüşleri

Opinions of the Political Parties on Educational Administration, Inspection and Economy in Their Election Manifestos

Turan Akman ERKILIÇ¹, Engin DİLBAZ²

Kabul Tarihi/Accepted Date: 30.10.2017

ÖZ: Bu araştırmanın genel amacı, 2015 genel seçimlerinde seçim barajını aşan partilerin seçim bildirgelerinde eğitim yönetimi, denetimi ve ekonomisi ile ilgili görüş ve vaatlerini değerlendirmektir. Çalışma, doküman analizi türünde bir araştırmadır. Araştırmaya konu edilen dört siyasi partinin seçim bildirgelerindeki eğitim boyutları, eğitimi yönetimi ve denetimi ile bütçe ve eğitim ekonomisi bağlamında iki tema altında değerlendirilmiştir. Temalar dört siyasi partinin görüşlerini kıyaslamaya olanak tanıyacak şekilde tablolar halinde verilmiştir. Bulgular araştırmanın amacı doğrultusundaki temalar çerçevesinde ele alınmış ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Sonuç olarak, Ak Parti daha muhafazakâr, piyasa yönelimli ve pratik öneriler ortaya koymaktadır. CHP’de istihdam, demokratikleşme, kamu yönetimin tarafsızlığı, bütüncül bakış ve “birey-yurttaş” yetiştirme konularını öne çıkarmaktadır. CHP, özlük haklarının yasayla güvence altına alınmasını ve ‘kamusal’ eğitimi savunmaktadır. MHP’de ise millilik, milli bütünlük temaları daha çok öne çıkmakta ve eğitim dilinin Türkçe olmasını özellikle vurgulamaktadır. HDP ise yerelleşme ve demokrasi anlayışlarından sentez oluşturmaya çalışmaktadır. HDP ayrıca anadilde eğitim, eğitimin yerelden yönetiminin teşviki, eğitime ilişkin kararların yerel eğitim meclislerince alınması ve kamu tarafından finans edilmesini önermektedir. Araştırma sonuçlarına dayalı öneriler şu biçimdedir. Benzer temalar parti programlarında nitel araştırma ile incelenebilir. Parti yöneticilerinin eğitim politikalarına ilişkin görüşleri araştırılabilir. Partilerin bildirgelerde ağırlık verdikleri ya da değinmedikleri konulara, ağırlık verme ve değinmeme nedenleri araştırılabilir.

Anahtar sözcükler: Siyasal partiler, seçim bildirgesi, eğitim, yönetim, eğitim ekonomisi.

ABSTRACT: Main purpose of this study is opinions and promises of the political parties, which passed the election threshold at the general elections of 2015 on educational administration, inspection and economy in their election manifestos. This is a document analysis research. The educational dimensions in the election manifestos of the four parties, which are addressed in the study have been considered under two themes as educational administration and inspection; budget and education economy. The categories are given in tables in order to be able to compare the opinions of four political parties. Findings are analyzed through content analysis and considered within the framework of the categories in line with the purpose of the study. Ak Party, hereby, proposes more conservative, market-oriented and practical solutions. Employment, democratization, objectivity of public administration, holistic view and raising “individual-citizen” become prominent in CHP. CHP advocates legal assurance for employee personal rights and “public” education. In MHP, on the other hand, themes of nationality and national integrity come to the front and Turkish as the language of education is particularly emphasized. HDP tries to

¹ Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, terkilic@anadolu.edu.tr

² Müdür Yardımcısı, Tepebaşı Halk Eğitim Merkezi, engndilbaz@hotmail.com

synthesize localization and democracy. HDP also proposes education in the mother tongue, encouraging the local administration of education, decision-making processes by local educational councils and financing by public. Proposals based on the study results are as the following: similar themes in party programmes may be considered through qualitative research; opinions of party executives on education policies may be searched and the issues which parties concentrate on or ignore in their election manifestos and the reasons to do so may also be addressed.

Keywords: Political party, election manifestos, education policies, administration, education economy.

1. GİRİŞ

Eğitim pedagojik olarak davranış değiştirme, insan yetiştirme olarak tanımlanmakla birlikte, sosyal, ekonomik ve politik boyutlu bir süreçtir. Demokratik toplumlarda siyasal partiler nasıl bir eğitim uygulamaya koyacaklarını açıklamak durumundadırlar. Parti programları ile seçim bildirgeleri bu açıdan en bağlayıcı metinlerdir. Bir bakıma demokratik toplumlarda değişik siyasal çizgilere göre eğitimin nasıl yönetileceği, nasıl bir modelin uygulanacağı formal olarak parti programları ve bildirgelerinde açıklanır. Bu bakımdan siyaset eğitim ilişkileri bağlamında partilerin nasıl bir eğitim amaçladıkları, eğitim alanında ne yapmak istedikleri kamu yönetimi ve siyaset pratiği açısından önemlidir. Eğitimle, yetişen kuşaklara yönelik politik sosyalleştirme sağlanması amaçlanırken, ideolojiler bu bağlamda ana esin kaynağını oluştururlar. Egemen politikalar ile eğitim politikaları; beklentiler, sonuçlar, amaçlar, hatta öğretmen ve öğrenci davranışları ile biçimlendirilmeye çalışılır (İnal, 2004).

Siyasal partiler demokratik siyasetin vazgeçilmez kurumlarıdır. Siyasal partiler bir bakıma halk ile devlet arasında elçilerdir (Çelik, 2003). Demokratik siyaset iktidarın yanında muhalif partileri, demokratik kitle örgütleri, özerk üniversite, bağımsız yasama ve yargı kurumları gerektirir. Demokrasi ayrıca iletişim özgürlüğünü ve yurttaşların bilgi edinmesini bir hak sayar (Dursun, 2006). Siyasal partilere insanlar; lidere bağlılık, ilke ve görüşlere katılım, uygulanacak sosyal ekonomik politik programları, dinsel ve inanç tercihleri, yerel özellikler, aile geleneği ile katılma eğilimi gösterirler (Aydın, 2015; Kışlalı, 2016). Siyasal partiler demokrasilerde nasıl bir yönetim uygulayacaklarını ekonomiden eğitime değişik alanlarda temel alacakları ilke, yöntem ve stratejilerin neler olacağını, neleri yapacaklarını program, bildirge gibi değişik metinlerle medya ve benzeri araçlarla kamuoyuna bildirirler. Programlar ve bildirgeler bu açıdan resmi, öz fakat kapsayıcı nitelik taşır. Bu bakımdan bildirgeler siyasal partiler ve kamuoyu izleyicileri ve etkileycileri bakımından önem taşır (Çelik, 2003; Dinçer, 2006; Şafak, 2007). Diğer deyişle bildirge, program ve kitle iletişimi ile verilen mesajlar halkın karar ve tercihlerini etkileme gücü taşır (Terkan, 2010; Aziz, 2017). Ayrıca kitle partileri ideolojilerini; açık ve ağırlıklı olarak program, bildirge ve bülten gibi dokümanlar ve medya yoluyla kamuoyuna duyururlar.

Türkiye’de 5 Haziran ve 1 Kasım 2015 tarihlerinde yapılan genel seçim sonuçlarına göre Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti), Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ve Halkların Demokratik Partisi (HDP) dört parti seçim barajını aşmış ve Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM)’inde grup kurmuşlardır. Partilerin aktif politik yaşamda politik yelpazenin neresinde yer aldıkları, izlenecek programda önemli bir deyişkendir. Partilerin sosyal, ekonomik ve politik olarak nasıl tanımlandıkları ya da kendilerini nasıl tanımladıkları önemlidir. Bu nedenle partilerin program, tüzük gibi resmi metinlere dayalı olarak kendilerini nasıl tanımladıkları çalışmada yer verilmesi bir gereklilik olarak görülmüştür.

Ak Parti tüzüğünde kendini şu biçimde tanımlamaktadır: Ak Parti, milli irade referansı ile insanı merkeze alan, inanç, düşünce ve dil bağlamında farklılıklara saygılı, çoğulcu anlayışı gözetken, sosyal devlet ilkesine bağlı bir partidir. Ak parti ayrıca milli değer ve geleneklerin vazgeçilemez olduğuna inanmaktadır (Ak Parti Tüzüğü, 2012). Ak Parti bir bakıma milliyetçi muhafazakâr kimliğiyle ve kimi dönemlerdeki sosyal dönüşüm taktikleri ile dikkat çekmektedir.

CHP tüzüğünde kendini şu biçimde tanımlamaktadır: CHP, insan hakları, hukukun üstünlüğü, özgürlük, eşitlik, dayanışma, barışçı ve adil bir dünya, emeğin yüceliği, sürdürülebilir ve dengeli

kalkınma, gönenç, doğanın ve çevrenin korunması, çoğulcu ve katılımcı demokrasi değerlerine dayanan partidir. Ayrıca tüzüğüne göre CHP, kadın erkek eşitliğine inanan, devleti, kişilerin özgürlüklerini ve refahını sağlamaya yönelik bir hizmet aracı olarak kabul eden çağdaş demokratik sol bir siyasal parti şeklinde tanımlanmaktadır (CHP Tüzüğü, 2014). CHP bir bakıma Kemalist ideoloji ile klasik batı demokrasi sentezi gibi tanımlanmaktadır. Nitekim, Bulut ve Güven (2010) çalışmalarında, CHP'nin Atatürkçü bir eğitim anlayışı çizdiğini ifade etmektedirler.

MHP tüzüğünde öne çıkan ilkeleriyle kendini şöyle tanımlamaktadır: MHP, milli iradeyi esas alarak, Türk Milletinin milli ve manevi değerleri ile tarihi ve kültürel zenginliklerine sahip çıkmayı, devletin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü savunur. MHP ayrıca milli hak ve menfaatlerini korumayı, inançlı, yüksek ahlaklı ve çağın gerektirdiği niteliklere sahip nesiller yetiştirmeyi amaçlayan bir siyasal partidir (MHP Tüzüğü, 2009). MHP bir bakıma milli değerler, milli bütünlük ve Türk milliyetçiliği temalarıyla öne çıkmaktadır.

HDP tüzüğünde kendini şu biçimde tanımlamaktadır: HDP, anti-demokratik siyasal sisteme karşı halklardan, ezilenlerden, yok sayılanlardan, doğadan, hayvan haklarından, emekten, özgürlükten, eşitlikten, barıştan ve adaletten yana olanların demokratik temsilcisidir. İnsanca bir yaşam için halk iktidarını hedefleyen, Türkiye üzerinde yaşayan tüm halkların eşit haklara sahip olmasını, tüm kültür, kimlik ve dillerin korunmasını amaçlayan, kapitalizm, emperyalizm ve emek sömürüsüne karşı mücadele veren bir sol parti olarak tanımlanmaktadır (HDP Tüzüğü, 2014). HDP, bir bakıma Türkiye pratiğinde daha çok belirli bir bölge ve etnik kökene dayalı parti olma nitelikleri ile öne çıkmaktadır. Ayrıca özellikle 2015 seçimlerinde sosyalist ideoloji referanslarına da yer veren bir parti niteliği göstermektedir.

Siyasal partilerin nasıl bir eğitim politikası uygulayacağı farklı değişkenlere bağlıdır. Eğitim siyaset ilişkilerinin yorumu sosyolojik bakışa göre farklılıklar gösterir. Sosyalist teoriye göre, eğitim politikaları üretim ilişkileri ve ekonomik modele bağımlı olarak siyaset kurumunca belirlenir (Macionis, 2008). Nasıl bir eğitim politikası izleneceği, benimsenen ekonomik model, partinin dayandığı sosyo-ekonomik sınıf, destekleyicilerinin etnik köken ve inanç grubu gibi sosyal katman nitelikleri bu değişkenlerden bazılarıdır. Nitekim siyaset, evrensellik ve süreklilik gösteren bir süreç olmakla birlikte değer dağıtma, çıkarların uzlaştırılması ve çıkar çatışmasıdır (Kapani, 2005, 19-21).

İki bin ve iki bin onlu yıllar eğitim açısından son derece tartışmalı yıllardır. Özellikle 1990'lı yıllarda uygulamaya konulan sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim, üniversiteye girişte katsayı uygulaması, giyim kuşam tartışmaları, üniversitelere rektör atanması gibi kimi konuların güncel sorunlar olarak öne çıktığı görülmektedir. Sistemin verimsizliği, eğitim programların amaç ve işleyişine ilişkin kimi tartışmalar ise başkaca sorun alanları olarak dünün ve bugünün gündemindedir.

Araştırmanın problem durumu bağlamında çalışmanın sosyal, ekonomik ve politik bağlamının zengin kılınması için partilerin genel nitelikleri ve politikalarına ilişkin şu tartışmalar ve görüşler gündemdedir: Ak Parti genelde muhafazakâr demokrat parti olma nitelikleriyle betimlenmektedir. Ak Parti, akıl ve bilimin yol göstericiliğinde milli irade, hukukun üstünlüğü, demokrasi ve ahlaki siyasal yönetim anlayışlarını temelde referans alan bir partidir (Ak Parti Tüzüğü, 2012). Ak Parti ülkenin kendi düşünce geleneğinden yerli ve köklü değerler sistemini evrensel standartlarda muhafazakâr siyaset çizgisiyle yeniden üretme amacıyla muhafazakâr demokrat partidir (Akdoğan, 2004). Ak Parti genelde iki farklı bakışla tartışılmaktadır. Birinci bakış Ak partinin demokratik, değişimci ve ekonomik kalkınma

vizyonlu olduğuna ilişkindir. İkinci bakış ise demokratik olma ve kalkınma birer araç ve perdedir. Aslında partinin gizli ajandası olduğu ve Cumhuriyet karşıtlığı bulunduğu biçimindedir (Yanardağ, 2017). Buna karşılık Ak Parti ilk kurulduğu dönemden hızla uzaklaşıp bu iki seçeneğin dışında giderek statükonun egemenliği altına girmekte olduğu yönünde kimi baskın görüşler de bulunmaktadır. Türkiye’de partiler birkaç seçim içinde giderek statükonun bir parçası haline gelmektedirler (SDE, 2011). Ak Parti’nin eğitim alanında kimi uygulamaları ile 1990’lı yıllarda uygulamaya konulan politikalara karşıtlığı ile muhafazakâr ilke ve anlayışları savunusuyla öne çıktığı görülmektedir. Programında ise eğitimin kültürel yönü öne çıkarılmaktadır. Nitekim Ak Parti eğitim çalışmalarında kültürel değerlerin korunmasının temel politikası olduğunu belirtmekte ve din eğitimine laiklik çerçevesinde etkililik kazandırılması amaçlamaktadır (Şaşmaz, 2013). Sürekli din eğitimi ve imam hatip liseleri ile mezunlarının haklarını savunma refleksleri dikkati çekmektedir. Parti ayrıca çok sık pratik ve politik taktik değiştirmekle eleştirilmektedir (Yıldız, 2017). Ayrıca eğitimin salt kamu desteğiyle sürdürülemeyeceği ve özel sektörün desteği alınması gerektiği bu konuda hem olumlu hem de olumsuz uygulamaların pratikte görüldüğü ifade edilmektedir (Akça, 2017). Eğitim politikalarında genel olarak önceki politikalara tepki ve ülkeyi muhafazakârlaştırma genel eğilimi gözlenmektedir.

CHP Atatürk’ün altı temel ilkesini benimsemekte ve kendini çağdaş demokratik sol parti olarak tanımlamaktadır. Parti ayrıca insan hakları, özgürlük, eşitlik, dayanışma, sürdürülebilir ve dengeli kalkınma, doğanın korunması, çoğulcu ve katılımcı demokrasiyi hedeflediğini ifade etmektedir (CHP Tüzüğü, 2014). Partinin demokratik sol ya da sosyal demokrat olma iddiasının yanında, demokratik sol ya da sosyal demokrat bir parti olmadığını ilişkin eleştiriler de yoğunur. Nitekim devletçi, vesayetçi ve demokratik solun kitle tabanına oturmadığına ilişkin eleştiriler yapılmaktadır (Tosun, 2009). Buna bağlı olarak ekonomiden eğitime, politikalarının geniş “emekçi” kesimleri kucaklayamadığı ileri sürülmektedir. CHP eğitim politikaları bakımından iki boyutlu bir anlayış sergilemektedir. Bir yandan istenilen eğitim; Cumhuriyetçi ve Atatürkçü ülküleri aktarma ideolojik boyutu içermektedir (Kuzu, 2015). Diğer yandan ise üretime katkıda bulunan her kademedede nitelikli bir eğitim amaçlanmaktadır. Genelde farklı inanç gruplarının din eğitimi hakkı ve demokratikleşme anlayışı içinde zorunlu din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinin seçmeli olması sıklıkla dile getirilmektedir.

MHP, milli iradeye ve insan haklarına saygılı, milli ve manevi değerleri temel alan bir siyasal parti olarak tanımlamaktadır. Meşruiyetçilik, milliyetçilik, milli birlik ve bütünlük, insan haklarına saygı, demokrasi ve hukukun üstünlüğü, sosyal adalet ve Türk toplumculuğu, toplumsal dayanışma ve uzlaşma kültürünün geliştirilmesi, ilkeli, seviyeli temiz siyaset ve gönül seferberliği temel ilkeler olarak benimsemektedir (MHP Tüzüğü, 2009). MHP üzerine yapılan değerlendirmeler şu biçimde özetlenebilir. Parti; milliyetçilik ve demokrasi izleğinde kesin çizgiler ortaya koyması bağlamında genelde milliyetçiliğe yönelimli bir parti görünümü vermektedir (Kocabıyık, 2011). MHP ideolojisini, genel bir bakışla fikri olarak Türk milliyetçiliği ile muhafazakâr idealler üzerine yapılandırmaktadır. Türkçenin, tek eğitim dili olarak benimsenmesi, başka dillerin ana dil olarak okutulmasına karşıtlık ile milli birlik ve bütünlük temaları eğitimin temel referansları olarak öne çıkmaktadır.

HDP, kendini demokratik halk iktidarını hedefleyen bir parti olarak betimlemektedir. Bu amaçla alt gelir sosyal katmanların, tüm etnik grupların, inanç topluluklarının, cinsiyet gruplarının ve tüm ezilenlerin, sömürülenlerin haklarını savunan bir siyasal manifesto çizmektedir (Demir, 2016). HDP’ye ilişkin eleştiriler genel olarak belirli bir bölge ve etkin kökene yönelik politikaları ile öne çıktığı etrafında

yoğunlaşmaktadır. Bununla birlikte özellikle 2014 Cumhurbaşkanlığı seçimi ile birlikte partinin Türkiye'nin Batısındaki sol, sosyalist, sosyal demokrat kimi çevreleri de etkileyerek güç topladığı bir gerçektir. Ayrıca özellikle 2015 seçim döneminde bıraktığı Türkiyeli bir kompozisyon ve dil üretilmesi ile toplumsal taban oluşturduğu gözlenmektedir (Çoşkun, 2015). Bununla birlikte HDP'nin uzun yıllardır benzer çizgilerin izlediği "etnik kimliğe vurgu yapan" (Tok, 2012) türevlerine benzer siyaseti bulunmaktadır. HDP eğitim politikaları bakımından anadilde eğitim anlayışı ile gündem oluşturmaktadır. Benzer politikaların; politik çizginin öncüleri tarafından da devam ettirildiği, Tok (2012)'un araştırmasında da gözlenmektedir. Farklı inanç ve etnik kökenden yurttaşların ana dillerini öğrenmeleri; inanç eğitimini almalarını savunan bir anlayışta olduğu söylenebilir.

Türkiye'nin eğitim pratiği açısından çok çatışmalı ve istikrarsız bir örnek oluşturduğu açıktır. Uzun yıllara dayalı eğitim deneyimi olmasına karşılık eğitim sisteminin hemen hemen tüm alt sistemlerinde süreklilik, nitelik ve nicelik boyutlu önemli sorunlar yaşanmaktadır. Bir yandan popülist politikalar diğer yandan kamu hizmeti sunmanın zorlukları ve açık sistemin kendine özgü nedenlerinden ötürü eğitimde istendik sonuçlar almak oldukça zorlaşmaktadır. Bununla birlikte sorunların çözüm yerinin toplum, çözecek kurumların ise öncelikle eğitim ve siyaset olduğu açıktır. Bu bakımdan demokratik siyasetin başat ögesi siyasal partilerin eğitim politikalarının gözden geçirilmesi ve araştırılması bir gerekliliktir.

Bu çalışmanın amacı 7 Haziran ve 1 Kasım 2015 tarihlerinde yapılan genel seçimlerde seçim barajını aşan Ak Parti, CHP, MHP ve HDP partilerinin seçim bildirgelerinde eğitim yönetimi ve ekonomisi ile ilgili görüş ve vaatlerini değerlendirmektir.

Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1) Ak Parti, CHP, MHP ve HDP seçim bildirgelerinde a) eğitim yönetimi ve b) ekonomisi boyutlarında görüşleri nasıldır; neleri vaat etmektedirler?
- 2) Ak Parti, CHP, MHP ve HDP seçim bildirgelerinde eğitim yönetimi ve ekonomisi ile ilgili görüş ve vaatleri nasıl bir eğilim göstermektedir?
- 3) Ak Parti, CHP, MHP ve HDP seçim bildirgelerinde seçim bildirgelerinde eğitim yönetimi ve ekonomisi ile ilgili görüş ve vaatleri politik yaklaşımlar açısından nasıl bir yaklaşımı/anlayışı yansıtmaktadırlar? Eğitimle ilgili bakış ve vaatlere dayalı olarak eğitimde nasıl gelişme eğilimi görülmektedir?

Sınırlılıklar: Çalışma TBMM 7 Haziran ve 1 Kasım 2015 genel seçimlerinde seçim barajını aşarak Meclis'te grup oluşturan Ak Parti, CHP, MHP ve HDP partilerinin seçim bildirgeleri ile anılan bildirgelerin eğitim yönetimi, planlaması, denetimi ve ekonomisi konularıyla sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Çalışma, doküman analizi türünde bir araştırmadır. Literatürde doküman analizine ilişkin farklı betimlemeler olmakla birlikte genel olarak 'yazılı, görsel malzemenin toplanıp incelenmesi' şeklinde tanımlanabilir (Sönmez ve Alacapınar, 2011, s. 83). Araştırma problemine bağlı olarak yazılı ve görsel dokümanların incelenmesi, zengin ve kapsamlı bir çıkarım açısından oldukça yararlıdır (Baş ve Akturan, 2008). Çalışmada amaca uygunluğu bağlamında dokümanlar, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

İçerik analizi alandaki dokümanların incelenerek konuya derinlemesine bir bakış getirmeye olanak sağlar. İçerik analizi sürecine ilişkin farklı tanım ve yaklaşımlar söz konusudur. Bununla birlikte, Kuckartz (2014) içerik analizi sürecinde verilerin işlenmesine ilişkin beş aşama öngörür. Buna göre birinci aşamada metinler okunur ve üzerinde ilk yorumlar yapılır. İkinci aşamada temalar doküman analizinde mevcut verilerin sınıflandırılmasında kullanılan yöntemlerle oluşturulur. Üçüncü aşamada tema içi kodlamalar yapılır. Dördüncü aşamada temalaştırılmış ve kodlanmış olan bu veriler analiz edilir. Son aşamada ise sonuçlar ortaya konur.

2.1. Çalışmanın Kapsamı ve Süreci

Araştırma ile Türkiye’de 7 Haziran ve 1 Kasım 2015 tarihinde yapılan genel seçim sonuçlarına göre yüzde 10’luk seçim barajını aşmış ve Meclis’te grup oluşturmuş olan dört siyasi partinin seçim bildirgelerinde (Ak Parti Bildirge, 2015; CHP Bildirge, 2015; HDP Bildirge, 2015; MHP Bildirge, 2015) eğitim yönetimi ve ekonomisine ilişkin konular incelenmiştir. Bildirgelerde eğitim; yönetim ve politika anlayışlarına genel bakış; atama, istihdam, özlük hakları ve yer değiştirme; denetim; fiziki yapı; eğitim teknolojileri ve öğretim materyalleri; bütçe ve eğitim ekonomisinin yönetimi olmak üzere toplam altı temada araştırma konusu edilmiştir.

Bildirgeler, araştırmaya konu edilen boyutlarda analiz edilmiş ve her tema, kendi içinde bir bütünlük sağlaması ve diğerlerinden belirgin bir fark ortaya koyabilmesi gibi ölçütler göz önünde bulundurularak alt temalara ayrılmıştır. Buna göre araştırma konusu edilen konular öncelikle **eğitim yönetimi ve denetimi** ile **eğitim ekonomisi** biçiminde iki temada toplanmıştır. Bunlar ayrılmıştır.

Eğitimin yönetimi ve denetimi teması a) *yönetim ve politika anlayışlarına genel bakış* b) *atama, istihdam, özlük hakları ve ücretlendirme* c) *eğitim süreçlerinin denetimi* d) *okulların inşası ve fizik yapısının yönetimi* e) *öğretim materyalleri ve eğitim teknolojilerinin yönetimi* biçiminde beş temada toplanmıştır. **Eğitim ekonomisi** teması ise sadece bütçe ve eğitim ekonomisinin yönetimi temasında çalışılmıştır. Araştırmaya konu edilen boyutlara siyasi partilerin, parti programlarında kendilerini tanımladıkları özgül karakterleri de dikkate alınarak yorum getirilmeye çalışılmıştır.

2.2. Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında ele alınan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu kapsamda ele alınan, seçim barajını aşmış olan dört siyasi partinin seçim bildirgelerinin analizinde Kuckartz’ın (2014) beş aşamalı içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda birinci aşama olan ilk okuma sürecinde ilgili metinler okunmuş ve bu metinler üzerinde genel değerlendirmelerde bulunulmuştur. İkinci aşama olan temalaştırma sürecinde veriler, siyasi partilerin öngörülerini kıyaslamaya olanak tanıyacak şekilde yönetim ve ekonomi boyutlu olmak üzere araştırmacılar tarafından tümdengelim yöntemiyle sınıflandırılmıştır.

Araştırmada güvenilirliğin sağlanması amacıyla bildirge içerikleri araştırmacılar dışında iki uzman tarafından da ayrı ayrı incelenmiştir. Elde edilen veriler ışığında oluşturulan temalar kapsamında “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” olan konular tartışılmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman’ın (1994) Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) şeklinde önerdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliği % 82 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik hesaplarının %70’in üzerinde çıkması,

araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Bununla birlikte iç güvenilirliği sağlamak için bulgular, oluşturulan tema ve alt temalara göre, araştırmacı yorumu eklenmeksizin verilmiştir.

Üçüncü aşama olan tema içi sınıflama aşamasında veriler eğitim yönetimi, denetimi ve ekonomisi temaları göz önünde bulundurularak alt temalara ayrılmıştır. Bu bağlamda *Eğitimin Yönetimi ve Denetimi* temasındaki *yönetim ve politika anlayışlarına genel bakış* teması; yerleşme ve yetki devri, eğitim dili, eğitim politikalarının oluşturulması alt temalarında irdelenmiştir. *Atama, istihdam, özlük hakları ve ücretlendirme* teması; istihdam politikaları- sınavlar, özlük hakları ve ücretlendirme alt temalarında araştırılmıştır. *Eğitim süreçlerinin denetimi* teması denetim politikaları ve hesap verilebilirlik alt temalarında çalışılmıştır. *Okulların inşası ve fizik yapısının yönetimi* teması nicelik açısından fiziki yapı, nitelik açısından fiziki yapı, binaların mimari özellikleri alt temalarında araştırılmıştır. *Öğretim materyalleri ve eğitim teknolojilerinin yönetimi* teması eğitim teknolojileri, yazılı ve basılı öğrenme materyalleri, dijital materyaller alt temalarında incelenmiştir. *Eğitim Ekonomisi* boyutundaki *bütçe ve eğitim ekonomisinin yönetimi* teması özelleştirme ve kamulaştırma, eğitim harcamalarının finansmanı, öğrencilere yönelik mali destekler alt temasında incelenmiştir. Dördüncü aşama olan analiz sürecinde veriler her bir siyasi partinin görüşü düzleminde incelenerek yorumlanmış, son aşamada ise bulgulara ilişkin sonuçlar ortaya konmuştur. Temaların amaçlara dayalı olarak geliştirilmesi ve birbirinden bağımsız olmasına özenle dikkat edilmiştir. Böylece analize konu edilen verinin ilgili teması altında yer almasına sağlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Partilerin Eğitim Yönetimi ve Denetimine ilişkin görüşleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Yönetim ve Politika Anlayışlarına Genel Bakış

	AK PARTİ	CHP	MHP	HDP
Yerleşme ve Yetki Devri	* Merkezden yerele yetki devri	* Okullara yetki devri * Görev dağılımının netleştirilmesi	YOK	* Eğitimin yerelden yönetiminin teşviki * Eğitime ilişkin kararların yerel eğitim meclislerince alınması
Eğitim Dili	YOK	YOK	*Eğitim dili Türkçe	*Anadilde eğitim
Eğitim Politikaları	* Eğitim yönetimi alanlarında önemli dönüşümler	*Eğitim politikalarının, paydaş katılımıyla oluşturulması * Uzun vadeli ve bütüncül değişimler *Yöneticilerin ideolojik yaklaşımla atanmasına son verilmesi	*Bilgiyi sanayileştirme ve ticarileştirme	* Sisteminin toplum ve doğayla bütünleşik ve ekolojyi temel olarak yapılandırılması * Sistemin “çocuğun üstün yararı” gözetilerek yeniden yapılandırılması

Bildirgelerde yönetim anlayışı açısından bakıldığında, Ak Parti, CHP ve HDP eğitimde merkezileşme ve bürokratik yönetimi bir sorun alanı olarak tanımladıkları görülmektedir. Bu doğrultuda merkezden yerele yetki devri, her üç partinin de eğitimde merkeziyetçilik ve bürokratik yönetim sorununun çözümünde kimi farklarla orta koyduğu temel tez olarak sunulmaktadır. Ak Parti'nin bildirgede söz konusu ettiği yetki devri; yetkinin, bakanlık düzeyinden il ve ilçe düzeyindeki taşra teşkilatlarına devri şeklinde yorumlanabilirken, yeni bir yapı ya da birim öngörülmediği ifade edilebilir. CHP yetkinin, taşra teşkilatlarını da aşarak, MEB'in belirlediği standartlar çerçevesinde mümkün olduğunca okullara devrini öngörmektedir. Yetki devri konusundaki en radikal yaklaşımı ortaya koyan HDP yetkinin yerele devriyle birlikte, yerelde eğitime ilişkin kararların, oluşturulacak olan yerel eğitim meclislerince alınmasını öngörmektedir. MHP'nin ise yetkinin yerele devrine ilişkin bir görüş ortaya koymamış olduğu görülmekle birlikte, bildirgenin geneline ve parti tüzüğüne bakıldığında; bunun yerleşmenin ana dilde eğitim olgusunu ön plana çıkarması ihtimaline karşı bilinçli bir tavır alıştan kaynaklandığı öne sürülebilir.

Makro düzeydeki politikalar bağlamında Ak Parti eğitim yönetimi alanında önemli dönüşümleri işaret etmektedir. Bu dönüşümlerin hangi boyutlarda ve ne yönde yaşanacağına ilişkin olarak ise doğrudan bilgi bulunmamaktadır. CHP, eğitim politikalarının, öğretmenler, okul yöneticileri, öğrenciler, veliler ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla oluşturulmasını, eğitim sisteminin tüm bileşenleriyle ele alınıp bütüncül bir anlayışla düzenlenmesini öngörmektedir. HDP; okullar arasındaki nitelik farklılıklarının ortadan kaldırılması, öğrenci geçişleri, öğretmen ihtiyaçlarının belirlenmesi ve planlanmasına kadar kararların tamamının yerel eğitim meclislerince alınması, sisteminin toplum ve doğayla bütünleşik ve ekolojisi temel alarak ve en baştan başlayarak "çocuğun üstün yararı" gözetilerek yeniden yapılandırılması gerekliliğini vurgulamaktadır. Benzer sonuç ve yorumlar Tok (2012)'un çalışması ile alanda yapılan (İnal, 2004; Dursun, 2006; Bulut ve Güven, 2010; Kışlalı, 2016) teorik çalışmalarda da görülmektedir.

Yönetici atama konusunda tarafsızlığın ve nesnellüğün giderek bir kılavuz çizgisi olmaktan uzaklaştığı yönünde kamuoyunda ciddi kimi eleştiriler bulunmaktadır. Bununla birlikte eğitim kurumlarına yönetici atama / görevlendirme usul ve esaslarında yapılan sürekli değişiklikler nedeniyle, yöneticilerin atanmasında sık sık yasal boşluklar oluşmakta, kimi zamansa bu kadrolara atama yapılması dahi mümkün olmamaktadır. Bu durum ise eğitim kurumlarının işlevlerini yerine getirebilmesi, stratejik amaçlara ulaşılması açısından ciddi bir tehdit ortaya koymaktadır. CHP sendikal ve ideolojik bir yaklaşımın varlığını öne sürerek yöneticilerin öznel değerlendirmeye tabi tutulmayacağını ve ideolojik referanslarla atanmayacağını belirtmiştir.

Eğitim politikalarına ilişkin siyasal partiler arasındaki en belirgin farklılaşma alanlarından biri de eğitim diline olan bakıştan kaynaklanmaktadır. Eğitimin dili konusu kamu nezdinde de oldukça yankı uyandıran bir tartışma alanı olması nedeniyle ayrı bir öneme sahiptir. Parti tüzüğünde devletin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü amaçladığını ifade eden MHP, seçim bildirgesinde de eğitim dilinin Türkçe olduğunu ve yabancı dil eğitimi haricinde başka bir dilde eğitim yapılamayacağını önemle vurgular. Bu bağlamda MHP'nin, ana dilde eğitimi devletin ve milletin bölünmez bütünlüğünü tehdit eden bir araç olarak gördüğü söylenebilir. HDP ise ana dilde eğitimi bireysel ve kamusal bir hak çerçevesinde değerlendirmekte birlikte, bunu resmi ideolojinin tekçi ve otoriter çizgisinin sınırlayıcı yaklaşımına karşı, çoğulcu ve eşitlikçi bir zorunluluk olarak değerlendirmektedir.

3.2. Atama, İstihdam, Özlük Hakları ve Ücretlendirme

Partilerin Atama, İstihdam, Özlük Hakları ve Ücretlendirme bakışlarına ilişkin görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Atama, İstihdam, Özlük Hakları ve Ücretlendirme

	AK PARTİ	CHP	MHP	HDP
İstihdam Politikaları ve Sınavlar	* İşgücü piyasasına uygunluk ile istihdama katkı *Formasyon programı kontenjanlarında ihtiyaç analizleri *KPSS’de bütün alanlardaki öğretmen adayları için alan sınavı	*Ücretli öğretmenliğe son verilmesi *Başarı ve liyakat *Mevcut sınav sisteminin yeniden düzenlenmesi *Kadrolu atama *Sendikaya göre değerlendirmeye tabi tutulmaması	*Sözleşmeli ve geçici öğretmenlerin daimi kadrolara geçirilmesi *Özür grubu tayinleri ile ilgili sorunların çözüme kavuşturulması * İstihdam edilebilirliği artıran mesleki eğitime destek ve yaygınlaştırma * İş hayatı ile mesleki eğitim koordinasyonu	*Tüm öğretmenlerin ataması gerekli altyapı koşulları sağlanarak gerçekleştirilmesi * Ücretli öğretmenliğin kaldırılarak, tüm öğretmenlerin kadroya alınmaları
Özlük hakları	YOK	*Özlük haklarının yasayla güvence altına alınması *Aday öğretmenlerin tüm haklardan yararlanması	YOK	YOK
Ücretlendirme	YOK	*Ek göstergelerin ve ders ücretlerinin yükseltilmesi	*Ek ders ücretleri ile tazminatların yükseltilmesi, hazırlık ödeneği artırılarak tüm personele de yansıtılması * 3600 ek gösterge	*Mesleğe yakışır bir ücret

Tablo 2’ye bakıldığında Ak Parti’nin insan kaynakları yönetimi boyutunda genel ve teknik bir dil kullanılarak işgücü piyasası koşullarına göre istihdama katkı yapılacağını ifade etmiştir. CHP ise, kamu yönetiminin kayırmacılıktan kurtarılması, tarafsızlık, ek göstergelerde düzeltim, tüm adayların kadrolu atanmasının yapılacağına yer vermektedir. MHP, iş hayatı ile mesleki eğitim koordinasyonu, ek göstergelerde, ek ders ödemeleri, tayin ve terfilerde yeni düzeltmeler yapılacağına yer vermektedir. HDP mesleğe yakışır ücret ile tüm öğretmenlerin atanmasının sağlanacağını belirtmektedir.

Özlük hakları bağlamında ele alınan konulardan ek gösterge atanamayan öğretmenler konusudur. Bildirgelerde ek gösterge özelinde yalnızca CHP ve MHP doğrudan bir iyileştirme öngörmektedir. Ak Parti bu sorun alanına ilişkin olarak KPSS’de bütün alanlardaki adaylar için alan sınavı getireceğini ifade ederek konuyu bir sınav sorununa indirger görmektedir. Öte yandan mevcut uygulamaya bakıldığında halen hemen her alan için KPSS’de alan sınavı gerçekleştirilmekte fakat özellikle kimi alanlarda alım sayıları birkaç tane olmak üzere sembolik tutulmaktadır. MHP ve HDP herhangi bir ihtiyaç analizinden

söz etmeksizin tüm öğretmenlerin kadrolu olarak atamasının yapılacağını öngörmektedir. Bu öngörülerin ise özellikle, atama bekleyen öğretmen sayısının, mevcut öğretmen sayısının yarısına yaklaştığı gerçeği göz önünde bulundurulduğunda gerçeklikle ne derece örtüştüğü sorguya açıktır. CHP ücretli öğretmenliğe son verilerek, mevcut sınav sisteminin gözden geçirilmesi ve tüm atamaların kadrolu yapılması yönünde görüş bildirmektedir. Ancak bu durumda da sınavla atanan öğretmen sayısının ihtiyacı karşılamaması durumunda ne yapılacağı konusu gündeme gelmektedir. Atama istihdam özlük hakları ve yer değiştirme boyutuna genel olarak bakıldığında şu yorumlara yer verilebilir: Ak Parti'nin on yılı aşkın iktidarda olması nedeniyle sorunları çok irdelemeyen; ancak teknik yönü ağır basan vaatlerde bulunduğu görülmektedir. Buna karşılık diğer partiler, kamuoyunda çok konuşulan konulara odaklanmaktadır. Muhalefet partilerin odaklandığı noktalar kadro verilmesi, ek gösterge, maaşların artırılması ve ders ücretleri gibi popülist doyurucu kararlardır. CHP'nin ise siyaset yönetim ayrıklığına odaklı "tarafsız kamu yönetimi" anlayışını vurguladığı söylenebilir.

3.3. Eğitim Süreçlerinin Denetimi

Partilerin Eğitim Süreçlerinin Denetimine ilişkin bakışlarına ilişkin görüşleri Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Eğitim Süreçlerinin Denetimi

	AK PARTİ	CHP	MHP	HDP
Denetim Politikaları	*MEB'i, eğitimin ulusal düzeyde politika belirleme, koordinasyon ve denetiminden sorumlu olacak şekilde geliştirmek	YOK	YOK	YOK
Hesap Verilebilirlik	YOK	*MEB'in daha saydam ve hesap verebilir bir yapıya kavuşması	YOK	YOK
		*MEB'in tüm ihalelerinin internet üzerinden izlenebilmesi		

Denetim konusu Ak Parti ve CHP bildirgelerinde eğitimin denetiminden ziyade MEB düzeyinde makro boyutlarda ele alınmaktadır. Ak Parti MEB'in, eğitimin ulusal düzeyde politikasını belirleme, koordinasyon ve denetiminden sorumlu olacak şekilde geliştirme gerekliliğine işaret etmiştir. Öte yandan mevcut durum izleğinde konuya bakıldığında MEB merkez teşkilatı hâlihazırda ulusal düzeyde politika belirleme, koordinasyon ve denetimden sorumlu tek kurum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tekli ve merkezîyetçi yapının sürdürülmesi eğiliminin ise eğitimde yerelleşme çabalarını yalnızca bir retorik sorununa indirgeyeceği hususunda düşündürmektedir. CHP MEB'in daha saydam ve hesap verebilir bir yapıya kavuşturulması gerektiğini öngörmekte ve bu amaçla MEB'in ihalelerinin internet üzerinden

izlenebilmesini sağlayacağını ifade etmektedir. Bu uygulama yönetimde şeffaflık ilkesi ile uyumlu görünmekle birlikte bakanlık bünyesindeki diğer alt sistemler için de benzer adımlar atılmadığı takdirde yetersiz kalacağı düşünülebilir.

3.4. Okulların İnşası ve Fiziki Yapının Yönetimi

Partilerin Okulların İnşası ve Fiziki Yapının Yönetimine ilişkin görüşleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4: Okulların İnşası ve Fiziki Yapının Yönetimi

	AK PARTİ	CHP	MHP	HDP
Nicelik Açısından Fiziki Yapı	*Tam gün eğitim için yeterli sayıda derslik inşası	*Okul sayısının artırılması *Derslik sıkıntısına son verilmesi	YOK	*Derslik sayısının 2 katına çıkarılması
Nitelik Açısından Fiziki Yapı	*Ortamların, kalite standartlarının dikkate alınarak geliştirilmesi *Bireysel farklılıkları dikkate alan ve öğrenciyi merkeze alan bir anlayış	*Okul koşullarının iyileştirilmesi *Öğrenciye uygun ve öğrenme süreçlerini etkili hale getirecek şekilde düzenlenmesi	* 4-5 yaş grubunu kapsayan okul öncesi eğitimi için fiziki mekânların geliştirilmesi	YOK
Binaların Mimari Özellikleri	*Yenilikçiliği teşvik edecek, erişilebilir, fonksiyonel ve yerel mimariye uygun *Yeterli oyun, spor ve kültürel alanlara sahip fonksiyonel mekânlar	*Yemekhane ve geniş bir bahçe *Spor salonu, güzel sanatlar atölyesi, müzik salonu, toplantı ve tiyatro salonları olan okulların inşası *Engelli öğrenciler için altyapı düzenlemeleri	YOK	YOK

Okulların fiziki ortamlarının düzenlenmesi ve iyileştirilmesi bildirelerde üzerinde önemle durulan konulardan biridir. Nicel açıdan bakıldığında derslik sayısının artırılması siyasi partilerin öncelik verdiği konular arasındadır. Ak Parti ve CHP bir oran telaffuz etmeksizin tam gün eğitim hedefleri doğrultusunda okul ve derslik sayısının artırılmasını öngörürken HDP mevcut derslik sayısının iki katına çıkartılmasını öngörmektedir. Ancak mevcut olanın iki katı sayıdaki dersliğin ihtiyaç duyulanla ne derece örtüştüğü konusu sorguya açıktır. Ak Parti ve CHP yapılacak olan binaların niteliğine ilişkin olarak akademik, kültürel, sanatsal ve mimari kimi hususlara da yer vermekte ve her iki parti de öğrenciye uygunluk ölçütü tanımlamaktadır. Yine her iki parti bireysel farklılıkları ve engellileri dikkate alan bir anlayış ve alt yapı düzenlemelerine göndermede bulunmaktadır. CHP her okulun bir yemekhaneye ve geniş bir bahçeye sahip olmasını öngörmektedir. Fakat en azından mevcut kimi okullar açısından bunu sağlamanın imkânsızlığı nispetinde, bu hususun realiteye uygun düşmediği söylenebilir. MHP, 4-5 yaş grubu zorunlu okul öncesi eğitimi hedefi doğrultusunda fiziki mekânların geliştirilmesini öngörmektedir. Öte yandan bu kapsamda anılan mevcut fiziki mekânların geliştirilmesi gerekliliği ortada olmakla birlikte, 4-5 yaş grubu için zorunlu okul öncesi eğitiminde mevcut olandan çok daha fazla sayıda okula ve dersliğe ihtiyaç duyulacağı açıktır.

3.5. Öğretim Materyalleri ve Eğitim Teknolojilerinin Yönetimi

Partilerin Öğretim Materyalleri ve Eğitim Teknolojilerinin Yönetimi ilişkin görüşleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Öğretim Materyalleri ve Eğitim Teknolojilerinin Yönetimi

	AK PARTİ	CHP	MHP	HDP
Eğitim Teknolojileri	*FATİH projesi *Problem çözmeye dayalı ve proje tabanlı öğrenmeyi teşvik eden eğitim teknolojileri *Kazanım bazlı bilişim sistemleri	*Okulların internet alt yapılarının güçlendirilmesi	YOK	YOK
Yazılı ve Basılı Öğrenme Materyalleri	YOK	*Nitelikli ders kitapları	*Milli ve çağın gereklerine uygun müfredat	YOK
Dijital Materyaller	*Kazanımlara yönelik video çekimlerinden oluşan materyaller *Dijital içerik *Mobil öğrenme sistemleri ve sosyal medya *Görsel, işitsel, hareketli, etkileşimli ve dinamik	YOK	YOK	YOK

Yirmi birinci yüzyılda teknolojinin eğitime entegrasyonu ve eğitim teknolojilerinin etkin kullanımı, eğitsel etkinliklerin niteliği açısından kritik önem taşımaktadır. Bildirgeler incelendiğinde eğitim teknolojilerinin entegrasyonu ve teknolojiyle uyumlaştırılmış içerikler konusunda Ak Parti'nin belirgin bir farkındalığı olduğu göze çarpmaktadır. Bu bağlamda Ak Parti, FATİH projesinin devamı ile birlikte, problem çözme ve proje tabanlı öğrenmeyi teşvik eden teknolojilerin, kazanım bazlı video, ses, görsellere ve etkileşime dayalı bilişim sistemlerinin, dijital içeriklerin öğretim programlarına, yöntem ve tekniklerine entegrasyonunu öngörmektedir. Buna ek olarak, öğrenciler açısından ulaşılabilirliği giderek artan mobil sistemlerin ve sosyal ağların da eğitimde etkin kullanımı öngörülmekte; bu öngörülerin pratikte karşılık bulması halinde bunun öğrenme ve öğretme süreçlerinde önemli bir dönüşümün başlatıcısı olacağı düşünülmektedir. CHP okullardaki internet alt yapılarının güçlendirilmesi gereğine işaret etmektedir. Bunun önemli olduğu ortada olmakla birlikte, okulların donanımsal alt yapılarının da eğitim-öğretim süreçlerinde internetin etkin ve verimli kullanılabilmesinde belirleyici olduğunu göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

Öğretim materyalleri temasında Ak Parti tarafından, eğitim teknolojilerinin uzantısı ve bu teknolojilerin öğretim materyallerine yansımaları olarak görsel, işitsel, hareketli, etkileşimli ve dinamik, kazanımlara yönelik video çekimlerinden oluşan materyallerin kullanımından söz edilmektedir. Bu materyallerin ise çoklu öğrenme kuramına koşut olarak öğrenmede bireysel farklılıklara sahip öğrencilerin bilgiyi özümseme ve anlamlandırmalarına önemli katkılar sunması beklenir. CHP mevcut ders kitaplarının yetersizliğine ve içerikteki kimi ciddi bilgi eksikliklerine / hatalara atfen nitelikli ders kitaplarına işaret etmektedir.

3.6. Eğitim Ekonomisi

Partilerin genel olarak Bütçe ve Eğitim Ekonomisinin Yönetimine ilişkin görüşleri özetle Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Bütçe ve Eğitim Ekonomisinin Yönetimi

	AK PARTİ	CHP	MHP	HDP
Özelleştirme ve Kamulaştırma	* Özel sektörün payının artırılması, * Kamu-özel ortaklığı gibi yeni arz ve işletim modeli	*Denetimsiz özelleştirmeye son verilmesi	* Özel sektörün desteklenmesi	* Kamusal eğitim
Eğitimin Finansmanı	* Finansman kaynaklarını çeşitlendirme ve artırma *Okul boyutlu bütçelendirme	* Eğitim milli gelirden hak ettiği payı alması *Kamu eğitim harcamalarının GSYH payının OECD ve UNESCO normlarının esas alınması * Temel eğitimde kendi bütçeni yap modeli	* Eğitim Destek Hesabı oluşturulması	* Okul giderleri bütçeden sağlanması
Öğrencilere Yönelik Mali Destekler	YOK	YOK	* Üstün yetenekli ve başarılı çocukların kariyer planlaması burs vb. destekleri * Akademik başarı ve performansa göre öğrencilere destek	* İkinci öğretimdeki katkı payları ve öğrenim ücretlerinin kaldırılması

Tablo 6 incelediğinde Ak Parti ile CHP'nin okul ya da kademe boyutunda bütçe oluşturma ortak bakışına sahiptirler. Genel olarak HDP dışındaki partilerde eğitim bütçesine çeşitli kaynaklar bulma eğilimi görülürken HDP'nin kamusal eğitim anlayışı öne çıkmaktadır. HDP tüm katkı paylarının kaldıracağını da ileri sürerek eğitimin finansal kaynaklarını tümüyle kamu bütçesine yükleyeceği görülmektedir. Eğitimin finansmanı bağlamında Ak Parti ve MHP'nin eğitimde özelleştirmeye daha

destekler gibi oldukları görülmektedir. Buna karşılık CHP ilkesiz ve denetimsiz bir özelleştirmeye karşıdır. Ak Parti kamu özel sektör ortaklığı ile bir model arayışı içindedir. Bu bir bakıma kamu finansman ve eğitim alanında özel sektör isteksizliğine karşılık pragmatik bir çözüm olarak görülebilir. Bu bağlamda Ak Parti ile MHP'nin eğitimin finansmanına daha liberal ve özelleştirmeci baktıkları CHP ve HDP'nin ise eğitimi sosyal devlet ilkesi çerçevesinde daha sosyal bir yatırım ve kamusal bir hizmet gördükleri ifade edilebilir. Bu boyuttaki bulguların Tok, (2012) ve Akça (2017)'nin çalışma ve söylemleri ve siyaset bilim literatüründeki (Dursun, 2006; Kışlalı, 2016) sağ ve muhafazakâr çizgiler ekonomik bağlamlı konularda özelleştirmeci anlayışlara sahiptirler görüşüyle örtüşmektedir.

4. SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırma konusu edilen temalarından eğitimin yönetimi politikaları ve anlayışları boyutunda bildirgelerde öne çıkan temalar yerelleşme, ana dilde eğitim, dönüşüm, bütüncül bakış ve toplumsal yarar boyutunda odaklandığı görülmektedir. Partilerin genel olarak eğitim yönetimi politikalarına bakışlarına ilişkin görüşleri açısından Ak Parti, CHP ve HDP değişik amaçlarla ve tonlarda da olsa yerelleşme, yerinden yönetim anlayışları ortak bir noktadır. MHP açısından Türkçe'nin tek eğitim dili olması, milli bütünlük ile geleneklere göreneklere bağlılık öne çıkan genel politikalarıdır. Bununla birlikte MHP açısından farklı bir eğitim dili bölünme, ayrışma ve parçalanmanın bir aracı olarak görülürken HDP anadilde eğitimi çoğulculuk, bireysel ve kamusal hak ve özgürlükler ve eşit yurttaşlık temelinde olmazsa olmaz bir şart olarak değerlendirmektedir. Bu bakış farklılığı, iki siyasal partinin eğitim ve topluma bakışlarındaki toplumsal, siyasal ve sosyo-ekonomik farklılıklardan kaynaklanmakta ve daha derinde her iki siyasal partinin varoluş nedenlerine dayandırılmaktadır. Zira eğitimde yerelleşme olgusuna siyasal partilerin bakışını da büyük ölçüde siyasal partilerin anadilde eğitime olan mesafesi tayin etmektedir denebilir. Buna örnek olarak MHP'nin eğitimde yerelleşmeye ilişkin mesafeli duruşunun, yerelleşmenin anadilde eğitimin önünü açacağına dair bir çekince ve HDP'nin bu konusundaki tavrının da anadilde eğitimi mümkün kılma çabasından ileri geldiği söylenebilir. Dolayısıyla eğitimde yerelleşme konusundaki öngörülerde bir zemin kaymasından söz edilebilmektedir. Bu konudaki tartışmalar siyasi partiler tarafından yerelleşmenin bir gereksinim olup olmadığı düzleminden ziyade, anadilde eğitim konusu çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu bağlamda eğitim siyasetinde bir yerelden yönetim ve nasıl bir millilik tartışmalarının ileride önemli bir tartışma konusu olacağını göstermektedir denilebilir.

Atama, istihdam, özlük hakları ve ücretlendirme boyutunun daha çok atama konusunda odaklandığı görülmektedir. Ak Parti'nin bu boyutu çok irdelemeyen; genel olarak mevcut durumu koruma ve kimi iyileştirmeler üzerinde durmaktadır. Ak Parti'nin aynı zamanda teknik yönü ağır basan vaatlerde bulunduğu görülmektedir. Buna karşılık, muhalefet partilerinin genelde adil atama ve liyakat konularını öne çıkarmakta olduğu söylenebilir. Bu bağlamda iktidar partisinin iktidarı kullanma sürdürme reflekslerine yönelik konu ve uygulamaları ve göreceli piyasacı bir anlayışı öne çıkardığı görülmektedir. Buna karşılık muhalif partilerin demokrasi, adil olma, liyakat ve devletin tarafsızlığı, mesleğe yakışır ücret vaatleri gibi konularını öne çıkarmaktadırlar. Bu durum siyasetin doğası olarak yorumlanabilir. Denetim konusuna partilerden yalnızca Ak Parti'nin, sadece makro düzeyde yer verdiği görülmektedir. Diğer partilerin yer vermeyişleri denetim konusunun kamuoyunda eğitim sorunları bağlamında çok tartışılmayan konu olmasından kaynaklanabilir. Özellikle atama, istihdam, yükseltme gibi konularda çok sık tartışılan konuların bir yönüyle yasaya ve mevzuata uygunluk sorunu olduğu düşünülürse, muhalif partilerin bu konuda zayıf kalmaları kuşkusuz bir zafiyet olarak yorumlanabilir.

Okulların inşası ve fizik yapının yönetimi bağlamındaki sonuçlar mimari özelliklere yer veriş dışında oldukça benzerlik göstermektedir. Okulların inşası, bakımı ve onarımı konusunda partilerin görüşleri genel olarak türdeş niteliktedirler. Bu boyuttaki bildirimler daha çok okul ve derslik sayısının nicel olarak artırılması ve eğitsel açıdan daha uygun binaların inşası biçimindedir. Okulların mimari özelliklerine ise MHP ve HDP hiç değinmemişlerdir. Bu durum siyasetin eğitim kurumlarının mimari nitelikleri ve pedagojik uygunluk bağlamlarında oldukça “zayıf” oldukları biçiminde yorumlanabilir. Bu olgu; ayrıca eğitime talep nedeniyle niceliğe çok önem veriş; niteliği ikinci planda düşünme ile yaşam pratiğinin bir yansıması olarak da yorumlanabilir.

Öğretim materyalleri ve eğitim teknolojilerinin yönetimi boyutunda Ak Parti ve CHP genelde altyapının güçlendirilmesi konusunda ortak görüşleri paylaşmaktadırlar. Bu konuya Ak Parti'nin daha geniş yer verdiği görülmektedir. Bu durum Ak Parti'nin iktidarda oluşu nedeniyle ülke eğitim pratiğini “iyi” kavraması; gerekli belge, doküman ve bilgiye çabuk erişebilme olanaklarına bağlanabilir. HDP'nin bu boyuta hiç yer vermemesi dikkat çekici bir durumdur ve eğitim siyasetinde kendince daha özgül bulduğu ‘ana dilde öğretim ve yerelleşme’ konularına daha çok eğilmesinin bir sonucu olarak yorumlanabilir.

Bütçe ve eğitim ekonomisinin yönetimi boyutunda Ak Parti özelleştirme ve kamu-özel sektör ortaklığı konularını öne çıkarmaktadır. CHP ve HDP ise daha çok alt ve orta sınıflara destek, göreceli yerellik, kamusal eğitim istemlerine yer vermektedir. MHP ise özelleştirmeden yana bir tavır almakta ve ayrıca performansa göre teşvik ve destek konularına yer vermektedir. Ak Parti özelleştirmeye çok yer vermesi programında da ifade edildiği gibi daha liberal ve piyasacı olma eğiliminin bir yansıması olarak yorumlanabilir.

Genel bir değerlendirmeye öne çıkan sonuçlar şu biçimde özetlenebilir: Ak Parti uzun yıllar iktidarda olmanın avantajıyla gerek makro gerekse mikro boyutlarda daha çok pratik öneriler ortaya koymaktadır. CHP sosyal demokrasinin bir gereği olarak demokratikleşme, kamu yönetimin tarafsızlığı ile bütüncül bakış ve “birey ve yurttaş” yetiştirme konularını öne çıkarmaktadır. MHP’de ise millilik, milli bütünlük temaları daha çok öne çıkmaktadır. HDP ise geçmişin aksine; bir bölge partisi olmak yerine; ülke partisi olma refleksi ile yerelleşme ve bütüncül bir demokrasi anlayışlarından sentez oluşturmaya çalıştığı söylenebilir.

Öneriler şu biçimde sıralanabilir:

Bu araştırmada 2015 seçimlerinde seçim barajını aşan partilerin seçim bildirgelerinde eğitim yönetimi, denetimi ve ekonomisi boyutlarında görüşleri araştırılmıştır. Partilerin eğitim yönetimi, denetimi ve ekonomisi boyutlarında görüşleri parti programlarında ve üst yönetici görüşlerine göre araştırılabilir.

Yönetim ve politika anlayışları temasında partilerin yerelleşme ve yetki devri öğretim dili konusunda görüşleri yer yer farklılaşmaktadır. Bu farklılaşmanın nedenleri konusunda araştırmalar yapılabilir. Politikaya bakışa ilişkin ‘göreceli’ farklılıkların ideolojik farklılığı ve felsefeleri üzerine araştırmalar önerilir.

Atama, istihdam, özlük hakları ve ücretlendirme temasında partilerin iyileştirme vaatlerini yerine getirebilme ve farklı vaatlerin nedenlerini araştıran çalışmalara yer verilebilir.

Denetim politikaları, dijital materyaller temasında iktidar partisi dışında partilerin; hesap verebilirlik temasında ana muhalefet partisi dışındaki partilerin yer vermediği görülmektedir. Yer verilen veya verilmeyen konuların yer verilme veya verilmeme nedenleri çalışılabilir.

Özelleştirme ve kamulaştırma temalarında partiler arasında farklı görüşler bulunmaktadır. Bu görüş farklılıkların sosyal, ekonomik ve politik felsefi farklılık nedenleri konu eden araştırmalar yapılabilir.

Genel bir bakışla araştırma sonuçlarına göre partilerin eğitim politikalarına ilişkin benzerlik ve farklılıklar ve nedenleri üzerine eğitsel, politik ve eğitim yönetimi açılarından politikacı, öğrenci, eğitim iş görenleri ve veli boyutlu nicel ve nitel araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akça, A. (2017). “Özel Öğretim Derneği Genel Başkanı Ahmet Akça, Ak Parti'nin Eğitim Alanındaki 13 Yılı Değerlendirdi” http://www.ozelogretim.org.tr/Ahmet_Akca_AK_Partinin_Egitimde_13_Yili_icerik_580.html adresinden 14/08/2017 tarihinde alınmıştır.
- Akdoğan, Y. (2004). *Ak parti ve muhafazakâr demokrasi*. İstanbul: Alfa.
- Ak Parti Bildirge (2015). http://www.akparti.org.tr/site/haberler/secim-beyanamesi-aciklandi/_73293#1 adresinden 19/12/2015 tarihinde alındı.
- Ak Parti Tüzüğü (2012). <http://www.akparti.org.tr/upload/documents/tu2013-1.pdf> adresinden 19/12/2015 tarihinde alındı.
- Aydın, M. (2015). *Siyasetin sosyolojisi: bir sosyal kurum olarak siyaset*. (4. Basım). İstanbul: Açılım Kitap. Aziz, A. (2017). *Siyasal iletişim*. (7. Baskı). Ankara: Nobel.
- Baş, T., Akturan, U. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri: Nvivo 7.0 ile nitel veri analizi*. Ankara: Seçkin.
- Bulut, P., Güven, S. (2010). Primary education in political parties' programs. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 6(2), 281-300.
- Çelik, V. (2003). *Siyasal partiler ve toplumsal bütünleşme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Üniversitesi, Muğla.
- CHP Bildirge (2015). <https://www.chp.org.tr/Public/0/Folder//52608.pdf> adresinden 19/12/2015 tarihinde alındı.
- CHP Tüzüğü (2014). <http://partiiciegitim.chp.org.tr/dosyalar/mevzuat/CHP-Tuzuk.pdf> adresinden 19/12/2015 tarihinde alındı.
- Çoşkun, V. (2015). 7 Haziran seçimine doğru Halkların Demokratik Partisi (HDP). http://file.setav.org/Files/Pdf/20150518171838_7-haziran-secimine-dogru-hdp-pdf.pdf adresinden 12/12/2015 tarihinde alındı.
- Demir, E. (2016). *Yasal kürtler HEP'ten HDP'ye kürt siyaseti*. İstanbul: Ütopya.
- Dinçer, E. H. (2006). *Türkiye'de siyasal parti ideolojileri: demokrasi ve ekonomi temel kategorileri ekseninde parti programları üzerine bir içerik analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Dursun, D. (2006). *Siyaset bilimi*. İstanbul: Beta.
- HDP Bildirge. (2015). <http://www.hdp.org.tr/images/UserFiles/Documents/Editor/HDP%20Se%C3%A7im%20Bildirgesi%20Tam%20Metin.pdf> adresinden 19/12/2015 tarihinde alındı.
- HDP Tüzüğü. (2014). <http://www.hdp.org.tr/parti/parti-tuzugu/10> adresinden 19/12/2015 tarihinde alındı.
- İnal, K. (2004). *Eğitim ve iktidar Türkiye'de ders kitaplarında demokratik ve milliyetçi değerler*. Ankara: Ütopya.
- Kapani, M. (2005). *Politika bilimine giriş*. (17. Basım). Ankara: Bilgi.
- Kışlalı, A. T. (2016). *Siyasetbilimi* (7. Basım). Ankara: İmge. Kocabıyık, H. (2011) 12 Eylül'den 12 Haziran'da siyasi partiler Milliyetçi Hareket Partisi (MHP). <http://file.setav.org/Files/Pdf/12-eylulden-12-hazirana-siyasal-partiler-mhp.pdf> adresinden 12. 07. 2015 tarihinde alındı.
- Kuckartz, U. (2014). *Qualitative text analyses: a guide to methods, practice & using software*. (2. Baskı). London: Sage.
- Kuzu, A. (2015). *Atatürk ve CHP'nin saklı tarihi*. İstanbul: Yılmaz.
- Macionis, K. M. (2008). *Sociology: a global introduction*. Harlow: Pearson Prentice Hall.
- MHP bildirge. (2015). http://www.mhp.org.tr/usr_img/mhpweb/1kasimsecimleri/beyanname_1kasim_2015.pdf adresinden 19/12/2015 tarihinde alındı.
- MHP Tüzüğü. (2009). http://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/mhp_parti_tuzugu_2009_opt.pdf adresinden 19/12/2015 tarihinde alındı.
- Miles, M. B. & Huberman, A.M. (1994). *Nitel veri analizi: genişletilmiş bir kaynak kitap*. (S. Akbaba ve A. A. Ersoy, Çev.) Ankara: Pegem Akademi.

- SDE Stratejik Düşünce Enstitüsü (2011) Siyasal Partilerin Seçim Beyannameleri Üzerine Bir Karşılaştırma <http://www.sde.org.tr/Files/Reports/d74861ce610fad97.pdf> adresinden 12. 07. 2015 tarihinde alındı.
- Sönmez, V., Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Şafak, E. (2007) CHP'nin Seçim Bildirgesi, <http://arsiv.sabah.com.tr/2007/06/21/haber717.html> adresinden 13/05/2017 tarihinde alınmıştır.
- Şaşmaz, A. (2013). Ak Parti'nin Eğitim Politikası Ne Yönde Değişiyor? <http://researchturkey.org/tr/to-which-direction-does-the-education-policy-of-ak-party-change/> adresinden 15/08/2017 tarihinde alındı.
- Terkan, B. (2010). Siyasi partilerin kadına ilişkin söylem ve politikaları (AKP ve CHP örneği). *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 6(2), 115-136.
- Tok, T. N. (2012). Türkiye'deki siyasal partilerin eğitim söylemleri ve siyasaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 18 (2), 273-312.
- Tosun, T. (2009). Statüko ile değişim arasında CHP. Seta Analiz. http://file.setav.org/Files/Pdf/20140311162801_statuko-ile-degisim-arasinda-chp-pdf.pdf adresinden 12/07/2015 tarihinde alındı.
- Yanardağ, M. (2017). *Bir ABD projesi olarak AKP: operasyon partisi* (Genişletilmiş 8. Basım). İstanbul: Kırmızı Kedi.
- Yıldırım, A ve Şimşek H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (10. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Yıldız, Ö. (2017). Ak Partinin Bir Eğitim Öğretim ve Kültür Politikası var mı? <http://www.iktibasdergisi.com/ak-partinin-bir-egitim-ogretim-ve-kultur-politikasi-var-mi/> adresin 1 Ağustos 2017 tarihinde alındı.

GENİŞ ÖZET

Bu çalışmanın konusu Türkiye’de 2015 genel seçimlerinde seçim barajını aşan partilerinin seçim bildirelerinde eğitim yönetimi, denetimi ve ekonomisi ile ilgili görüş ve vaatlerini değerlendirilmesidir. Bu konudan hareketle; çalışmanın amacı 7 Haziran ve 1 Kasım 2015 tarihlerinde yapılan genel seçimlerde seçim barajını aşan Ak Parti, CHP, MHP ve HDP partilerinin seçim bildirelerinde eğitim yönetimi ve ekonomisi ile ilgili görüş ve vaatlerini değerlendirmektir.

Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 1) Ak Parti, CHP, MHP ve HDP seçim bildirelerinde a) eğitim yönetimi ve b) ekonomisi boyutlarında görüşleri nasıldır; neleri vaat etmektedirler?
- 2) Ak Parti, CHP, MHP ve HDP seçim bildirelerinde eğitim yönetimi ve ekonomisi ile ilgili görüş ve vaatleri nasıl bir eğilim göstermektedir?
- 3) Ak Parti, CHP, MHP ve HDP seçim bildirelerinde seçim bildirelerinde eğitim yönetimi ve ekonomisi ile ilgili görüş ve vaatleri politik yaklaşımlar açısından nasıl bir yaklaşımı/anlayışı yansıtmaktadırlar? Eğitimle ilgili bakış ve vaatlere dayalı olarak eğitimde nasıl gelişme eğilimi görülmektedir?

Önem

Siyaset ve eğitim birbirinden soyutlanmaz bir bütündür. Ancak demokratik siyaset, iktidar, muhalif partiler, demokratik kitle örgütleri, yasama, yürütme ve yargı erklerinin ayrıklığını gerektirir. Siyasal partiler demokrasilerde nasıl bir yönetim uygulayacaklarını; eğitim, hukuk, kamu yönetimi gibi tüm alanlarda temel alacakları ilke, yöntem ve stratejilerin neler olacağını, neleri yapacaklarını program, bildire gibi değişik metinlerle medya ve benzeri araçlarla kamuoyuna bildirirler. Bildireler bu açıdan resmi; öz fakat kapsayıcı nitelik taşır. Bu bakımdan bildireler siyasal partiler ve kamuoyu izleyicileri ve etkileyicileri bakımından önem taşır. Bu bakımdan demokratik siyasetin başat ögesi siyasal partilerin eğitim politikalarının gözden geçirilmesi araştırılması bir gerekliliktir.

Eğitim genelde davranış değişikliği ve insan yetiştirme olarak tanımlanır. Bununla birlikte, eğitim yani kimin, kim tarafından, nerede, nasıl ve ne kadar eğitileceği sosyal, ekonomik, politik ve “idari” bir süreçtir. Bu bakımdan demokrasinin vazgeçilmez kurumları olarak tanımlanan partilerin eğitim bağlamında eğitim programı, yönetim, denetim ve finansmanı boyutlarında ne düşündükleri ve önerdikleri önemlidir. Bu açıdan araştırma ile parti bildirelerinde eğitimin yönetimi, denetimi ve ekonomisi boyutlarında ne önerdikleri önemlidir.

Türkiye, uzun yıllara dayalı eğitim deneyimi olmasına karşılık; Türk eğitim sisteminin tüm alt sistemlerinde süreklilik, nitelik ve nicelik boyutlu önemli sorunlar yaşanmaktadır. Bununla birlikte sorunların çözümün yeri toplum; çözecek kurumlar ise öncelikle eğitim ve siyaset olduğu açıktır. Siyasal partiler demokratik siyasetin vazgeçilmez kurumlarıdır. Bu açıdan çalışmayla Türkiye’nin eğitim pratiği açısından siyasal partilerin eğitim işleyişi ve ideallerine ilişkin görüşlerin birlikte değerlendirilmesi olanağı bulunabilecektir.

Yöntem

Çalışma, doküman analizi türünde bir araştırmadır. Çalışmada amaca uygunluğu bağlamında dokümanlar, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma ile Türkiye’de 7 Haziran ve 1 Kasım 2015 tarihlerinde yapılan genel seçim sonuçlarına göre yüzde 10’luk seçim barajını aşmış ve Meclis’te grup oluşturmuş olan dört siyasi partinin seçim bildirgelerindeki eğitim yönetimi ve ekonomisine ilişkin konular incelenmiştir. Bildirgelerde eğitim; yönetim ve politika anlayışlarına genel bakış; atama, istihdam, özlük hakları ve yer değiştirme; denetim; fiziki yapı; eğitim teknolojileri ve öğretim materyalleri; bütçe ve eğitim ekonomisinin yönetimi olmak üzere toplam altı temada araştırma konusu edilmiştir. Verilerin analizinde Kuckartz’ın (2014) beş aşamalı içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Temalaştırma sürecinde bildirge içerikleri araştırmacılar dışında iki uzman tarafından da ayrı ayrı incelenmiştir. Elde edilen veriler ışığında oluşturulan temalar kapsamında “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” olan konular tartışılmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Bulgular ve yorum

Yönetim ve Politika Anlayışlarına Genel Bakış temasında yerelleşme ve yetki devri bağlamında Ak Parti, CHP ve HDP’nin yerelleşme ve yetki devrinden yana tavır aldıkları görülmekle birlikte HDP bu konuda farklı ve radikal öneriler getirmektedir. Bu temadaki en keskin ayrışmalardan birinin eğitim dili konusundadır. Nitekim MHP, seçim bildirgesinde eğitim dilinin Türkçe olduğunu ve yabancı dil eğitimi haricinde başka bir dilde eğitim yapılamayacağını vurgulamaktadır. Bu bağlamda MHP’nin, ana dilde eğitimi devletin ve milletin bölünmez bütünlüğünü tehdit eden bir araç olarak görmektedir. HDP ise ana dilde eğitimi bireysel ve kamusal bir hak olarak görmektedir ve bunu çoğulcu ve eşitlikçi bir zorunluluk olarak değerlendirmektedir.

Atama İstihdam Özlük Hakları ve Ücretlendirme temasına ilişkin sonuçlar şu biçimde özetlenebilir. Ak Parti’nin atama, istihdam, özlük hakları konularını çok önemsemediği söylenebilir. Ancak bu konularda teknik yönü ağır basan vaatlerde bulunmaktadır. Buna karşılık diğer partiler, kamuoyunda çok konuşulan atama ve istihdam konularına odaklanmaktadır. Muhalefet partilerin odaklandığı noktalar kadro verilmesi, ek gösterge, maaşların artırılması ve ders ücretleri gibi popülist doyurucu kararlardır.

CHP ise siyaset yönetim ayrıklığına odaklı “tarafsız kamu yönetimi” anlayışını vurgulamaktadır.

Eğitim Süreçlerinin Denetimi konusu, Ak Parti ve CHP bildirgelerinde eğitimin denetiminden ziyade Bakanlık düzeyinde makro boyutlarda ele alınmaktadır. CHP, Milli Eğitim Bakanlığı’nın daha saydam ve hesap verebilir bir yapıya kavuşturulması gerektiğini öngörmektedir.

Okulların İnşası ve Fiziki Yapının Yönetimi boyutunda partilerin görüşleri genel olarak türdeştir. Bu boyuttaki bildirimler daha çok, okul ve derslik sayısının nicel olarak artırılması ve eğitsel açıdan daha uygun binaların inşası biçimindedir.

Öğretim Materyalleri ve Eğitim Teknolojilerinin Yönetimi boyutunda Ak Parti ve CHP genelde altyapının güçlendirilmesi konusunda ortak görüşleri paylaşmaktadırlar. Bu konuya Ak Parti’nin daha geniş yer verdiği ve daha farklı öneriler oluşturduğu görülmektedir.

Bütçe ve Eğitim Ekonomisinin Yönetimi boyutunda, Ak Parti özelleştirme ve kamu-özel sektör ortaklığı konularını öne çıkarmaktadır. CHP ve HDP ise daha çok alt ve orta sınıflara destek, göreceli

yerellik, kamusal eğitim istemlerine yer vermektedir. MHP ise özelleştirmeden yana bir tavır almakta; ayrıca performansa göre teşvik ve destek konularına yer vermektedir.

Sonuç, tartışma ve öneriler

Ak Parti uzun yıllar iktidarda olmanın avantajıyla gerek makro gerekse mikro boyutlarda daha pratik öneriler ortaya koymaktadır. CHP sosyal demokrasinin bir gereği olarak demokratikleşme, kamu yönetimin tarafsızlığı ile bütüncül bakış ve “birey” yetiştirme konularını öne çıkarmaktadır. MHP’de ise millilik, milli bütünlük temaları daha çok öne çıkmaktadır. HDP’nin ise bir bölge partisi olmak yerine; ülke partisi olma refleksi ile yerelleşme ve bütüncül bir demokrasi anlayışlarından sentez oluşturmaya çalıştığı söylenebilir.

Öneriler şu biçimde özetlenebilir. Bu araştırmada 2015 seçimlerinde seçim barajını aşan partilerin seçim bildirgelerinde eğitim yönetimi, denetimi ve ekonomisi boyutlarında görüşleri araştırılmıştır. Partilerin eğitim yönetimi, denetimi ve ekonomisi boyutlarında görüşleri parti programlarında ve üst yönetici görüşlerine göre araştırılabilir.

Genel bir bakışla araştırma sonuçlarına göre partilerin eğitim politikalarına ilişkin benzerlik ve farklılıklar ve nedenleri üzerine eğitsel, politik ve eğitim yönetimi açılarından politikacı, öğrenci, eğitim iş görenleri ve veli boyutlu nicel ve nitel araştırmalar yapılabilir.

EXTENDED ABSTRACT

Research subject of this study is the opinions and promises of the political parties, which passed the election threshold at the general elections of 2015 in Turkey on educational administration, supervision and education economy in their election manifestos.

Based on the aforesaid, main purpose of this study is to address opinions and promises of Ak Parti, CHP, MHP and HDP, which passed the election threshold at the general elections which were held on January 7th and November 1st, 2015, on educational administration and education economy in their election manifestos

For this purpose, following questions are answered.

- 1) What are the opinions of Ak Parti, CHP, MHP and HDP in their election manifestos on a) educational administration and b) education economy; what do they promise?
- 2) What are the tendencies of Ak Parti, CHP, MHP and HDP's opinions and promises in their election manifestos regarding educational administration and education economy?
- 3) What kind of an approach do the opinions and promises of Ak Parti, CHP, MHP and HDP in their election manifestos on educational administration and education economy reflect based on political approaches? How does education improve based on the said views and promises?

Importance

Politics and education are inseparable parts of a whole. However, democratic politics require division of power, opposition parties, non-governmental organizations, legislative, executive and judicial powers. In democracies, political parties announce public how an administration they will implement and their principles, methods and strategies which they will use as a base in all areas such as education, law and public administration through media or different texts such as their programmes and election manifestos. In this respect, election manifestos have an official; core but extensive characteristic. Therefore, election manifestos have importance for political parties; public opinion followers and influencers. Thus, it is crucial to review and research education policies of political parties which are prominent elements of democratic politics.

Education is generally defined as the process of behavior change and raising individuals. On the other hand, it is a social, political, economical and "administrative" process to determine who educates whom, where, how and how much. In this respect, it is significant that what is thought and proposed by parties, which are defined as indispensable institutions of democracy within the context of education and in the dimensions of curriculum, educational administration, inspection and economy.

Although Turkey has education experience of many years, important problems are experienced in all subsystems of Turkish education system regarding continuity, quality and quantity dimensions. However, it is obvious that solution place of the problems is society and institutions for solution are prominently education and politics. Political parties are indispensable institutions of democratic politics. In this respect, it is possible to consider the opinions of the political parties on educational functioning and ideals in Turkey based on Turkey's educational practices.

Methodology

The study is a document analysis. In the study, documents are analyzed through content analysis method within the context of expediency. The opinions and promises of four parties on educational administration and education economy in their election manifestos are considered, which passed the election threshold of 10% at the general elections which were held on January 7th and November 1st, 2015, and which formed a group at the Assembly. In the study, research subjects are approached under total six categories in the election manifestos as education, general understanding of administration and politics, assignment, employment, personal rights rotation, inspection, physical structure, education technologies and teaching materials; management of budget and education economy. Kuckartz's (2014) five stage content analysis are used in data analysis. Bulletin contents have been examined by two experts separately as well as the researchers in the categorization process. Issues on which participants "agree" and "disagreed" have been dealt within the scope of the themes (categories) which were designated in the light of obtained data.

Findings and Interpretation

In the category of General View of the Understanding of Administration and Politics, although it is observed that Ak Parti, CHP and HDP are in favor of localization and devolution of authority, HDP brings forward different and more radical proposals. One of the deepest divergence in this category is about the language of education. As a matter of fact, MHP emphasizes in its election bulletin that the language of education is Turkish and education cannot be performed in any other languages except for foreign language teaching. Thus, MHP perceives education in the mother tongue as an instrument which threatens the indivisible integrity of the state with its territory and nation. HDP, however, views education in the mother tongue as an individual and public right and considers it essential for pluralism and equalitarianism.

Results related to the category of Assignment, Employment, Personal Rights and Pricing may be summarized as the following. It can be argued that Ak Party does not attach much importance to assignment, employment and personal rights. However, it makes technical promises in the aforesaid issues. Other parties, on the other hand, focuses on assignments and employment which are focal points in public. The issues on which opposition parties focus are such populist decisions as giving assignments, additional index, salary increase and course fees. CHP emphasizes "objective public administration" which focuses on the separation of politics and administration.

Inspection of Educational Processes is approached in rather macro dimensions at Ministry level in the election manifestos of Ak Party and CHP. CHP provides for Ministry of National Education to be more accountable and transparent.

In the category of Building Schools and Management of Physical Structure, opinions of the parties are homogenous in general. Statements in this dimension is generally about increasing school numbers and building more educationally appropriate buildings.

In the category of Teaching Materials and Management of Educational Technologies, Ak Party and CHP share the same views about reinforcement of infrastructure. It is seen that Ak Party gives more place to this issue and makes different suggestions.

In the category of Management of Budget and Education Economy, Ak Party puts forward privatization and public-private partnership. CHP and HDP, on the other hand, gives place to the demands such as support for lower and medium classes, relative localization and public education. MHP is in favor of privatization and mentions incentives and promotions based on performance.

Conclusion, Discussion and Suggestions

Ak Party brings forward more practical proposals both in macro and micro dimensions with the advantage of being in power for years. CHP, by force of social democracy, puts forward objectivity of public administration, holistic view and raising individuals. MHP emphasizes nationality and national integrity. It can be suggested that HDP tries to synthesize localization and holistic democracy understanding with the reflex of being a country wide party instead of a local one.

Suggestions may be summarized as the following. In this study, opinions of the political parties which passed the election threshold at the general elections of 2015 on educational administration, inspection, financing and economy in their election manifestos are studied. The opinions of the parties on education administration, inspection and economy may be studied based on party programmes and the opinions of top executives.

With a general view, qualitative and quantitative studies may be performed on similarities and differences of the views of the parties and their reasons within the scope of education, politics and educational administration.